

**OPDRACHTEN VAN DE SCHOOLFACILITATOR / DIENST
SCHOLEN TUSSEN 2015 EN 2019
VERSLAG AAN DE REGERING
MAART 2019**

Inhoudstafel

I.	Context	4
1.	De opdrachten in 2019:	4
2.	Het Expertisecomité	5
3.	Verslag aan de Regering	6
II.	MONITORING VAN HET SCHOOLAANBOD EN DE SCHOOLVRAAG	7
1.	De monitoring van de schoolvraag	7
2.	De monitoring van het schoolaanbod	9
3.	Vergelijking tussen het schoolaanbod en de schoolvraag	11
4.	Focus: de behoefte aan onderwijzers	18
5.	Vaststellingen/aanbevelingen:	19
III.	ONDERSTEUNING VAN DE REALISATIE VAN PROJECTEN OM HET SCHOOLAANBOD UIT TE BREIDEN	21
1.	Ondersteuning door de Dienst Scholen	21
2.	Focus: de projectvergadering	22
3.	Vaststellingen en aanbevelingen	23
IV.	KWALITEIT VAN DE SCHOOLINFRASTRUCTUUR EN -VOORZIENINGEN	24
1.	De TOOLBOX SCHOOL:	24
2.	Kwaliteitsgids: Mijn school, een kwaliteitsvolle plek. Gids voor het basisonderwijs	25
4.	De informatie- en communicatietechnologieën in het onderwijs:	26
5.	De speelplaatsen	27
6.	De schoolstraat en de schoolomgeving	28
7.	De ontwikkeling van een structuur voor sociale economie	28
8.	Vaststellingen/aanbevelingen:	29
V.	HET "SCHOOLCONTRACT"	30
1.	De eerste Schoolcontracten:	30
2.	Het "Schoolcontract": een nieuwe manier om aan stadsvernieuwing te doen	31
3.	Lancering van een nieuwe projectoproep in 2019:	31
4.	Vaststellingen en aanbevelingen	32
VI.	BESTRIJDING VAN SCHOOLUITVAL	33
1.	Expertisecentrum tegen schooluitval	33
2.	Gecoördineerde strategie voor de bestrijding van schooluitval en studie over schooluitval in het BHG	34
3.	Netwerk van actoren	34
4.	Het beheer van de gewestelijke tools	34

5.	Vaststellingen en aanbevelingen.....	36
VII.	Conclusies.....	38

I. CONTEXT

Op 16 januari 2014 besloot de Brusselse Hoofdstedelijke Regering om een Schoolfacilitator aan te stellen, belast met de ondersteuning en coördinatie van de procedures voor het creëren van nieuwe schoolplaatsen, met respect voor de gewestelijke en gemeentelijke bevoegdheden.

In 2016 breidde het Brussels Programma voor het Onderwijs (Doelstelling 6 van pijler 2 van Strategie 2025)¹ de opdrachten van de Schoolfacilitator uit. Toen werd de Dienst Scholen opgericht. Het team, bestaande uit 10 personen, volgt alle schooldossiers op waarvoor een actie van het Brussels Gewest nuttig kan zijn: verbetering van de kwaliteit van de infrastructuur, Schoolcontract (integratie van de schoolinstelling in de buurt), coördinatie- en expertisecentrum om schooluitval te bestrijden. De Dienst Scholen bestaat vandaag uit 10 personen en is geïntegreerd in perspective.brussels.

1. De opdrachten in 2019:

De Dienst Scholen is vandaag actief op 5 interventiedomeinen:

Monitoring van de schoolvraag en het schoolaanbod: doel hiervan is enerzijds de projecten voor het creëren van de schoolplaatsen in het lager en secundair onderwijs (gewoon en gespecialiseerd) te bundelen, die sinds 2010 worden ondernomen op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Anderzijds maakt de monitoring het mogelijk om de evolutie van de vraag naar schoolplaatsen in het Brussels Gewest op te volgen.

Ondersteuning van projecten om scholen uit te breiden of te bouwen: de Dienst Scholen begeleidt de verantwoordelijken van schoolprojecten die dat wensen bij hun investeringen (zoeken naar een locatie, hulp bij het uitwerken van het programma, steun bij openbare aanbestedingen voor projecten en werken, steun in de verschillende fasen van stedenbouwkundige vergunningen, milieuvergunningen, ...).

Verbetering van de kwaliteit van de schoolvoorzieningen: de Dienst Scholen werkt aan betere schoolvoorzieningen in het Gewest, door een projectoproep te lanceren, studies uit te voeren, gidsen te publiceren, maar ook door uitwisselingen tussen onderwijsactoren mogelijk te maken.

Het "Schoolcontract": de Dienst Scholen staat in voor het beheer van een nieuw programma voor stedelijke vernieuwing, het "Schoolcontract", met de ambitie om de schoolinfrastructuur in Brussel te verbeteren en de banden tussen de school en de buurt aan te halen. Via dit programma kent het Gewest financiële middelen toe om schoolsites en de omgeving hiervan in te richten.

Bestrijding van schooluitval: de Dienst Scholen staat in voor het beheer van de gewestelijke voorzieningen om schooluitval te bestrijden, in overleg met de gemeenten en met de VGC. De Dienst Scholen is ook belast met de ontwikkeling van een expertisecentrum voor deze materie.

¹ De documenten over het Brussels onderwijsprogramma zijn te raadplegen op de website <https://strategie2025.brussels/>

2. Het Expertisecomité

Voor de uitvoering van haar opdrachten wordt de Dienst Scholen van perspective.brussel bijgestaan door een Expertisecomité "Scholen".

Dit Comité bestaat uit:

- vertegenwoordigers van regionale en lokale overheden, nl. Urban Brussels, Brussel Plaatselijke Besturen, de Dienst voor Brandbestrijding en Dringende Medische Hulp (DBDMH), Leefmilieu Brussel, Brussel Mobiliteit, de Bouwmeester Maître Architecte (BMA),
- vertegenwoordigers van de federaties van inrichtende machten: de Onderwijsraad van de Gemeenten en Provincies (CECP), de Raad van de Inrichtende Machten van het Gesubsidieerd Neutraal Officieel Onderwijs (CPEONS), het Algemeen Secretariaat van het Katholiek Onderwijs (SeGEC), de Federatie van de Onafhankelijke Vrije Gesubsidieerde Inrichtingen (FELSI), de Federatie Wallonië-Brussel, de Franse Gemeenschapscommissie (COCOF), de Onderwijs van de Vlaamse Gemeenschap (GO!)Onderwijskoepel van Steden en Gemeenten (OVSG), het Vlaams Secretariaat van het Katholiek Onderwijs (KOCB)
- vertegenwoordigers van de infrastructuuroverheden van de Gemeenschappen (Federatie Wallonië-Brussel, Vlaamse Gemeenschap, Vlaamse Gemeenschapscommissie (VGC).

Tijdens deze legislatuur vergaderde het Expertisecomité Scholen op de volgende data:

In 2015: 6 februari en 29 juni

In 2016: 3 februari, 30 mei en 14 oktober

In 2017: 17 maart en 15 december

In 2018: 14 december.

Hierbij moet worden opgemerkt dat de Dienst Scholen op 24 mei 2018 en 14 december 2018 het Stuurcomité organiseerde dat in het kader van het Brussels Programma voor Strategie 2025 is voorzien.

Expertisecomité Scholen -14-10-2016
©perspective.brussels (Reporters_Eric Herchaft)

3. Verslag aan de Regering

De Schoolfacilitator brengt regelmatig verslag uit aan de Regering over de vorderingen van de projecten, de ondervonden moeilijkheden, eventuele maatregelen en voorstellen die de Regering zou kunnen overnemen².

In januari 2015 legde de Schoolfacilitator, Julie Lumen, haar eerste activiteitenverslag voor aan de Regering van het Brussels Gewest.

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering nam daarvan akte op 12 februari 2015³.

In 2016, 2017 en 2018 kaderde de communicatie van de Dienst Scholen van perspective.brussels ten aanzien van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering in de balanssen, verslagen en voorstellen die in verband met de implementatie van Strategie 2025 en in het bijzonder het Brussels Programma voor het Onderwijs moesten worden voorgelegd.

Doel van het onderhavige document is een overzicht te geven van het werk dat tijdens deze legislatuur werd geleverd door de Dienst Scholen en de uitdagingen voor de komende jaren te belichten.

Het verslag is opgebouwd rond een presentatie van de bovenvermelde vijf actiedomeinen van de Dienst Scholen.

² Beslissing van 16/01/2014 betreffende de aanstelling van een Schoolfacilitator in het BHG voor de onderlinge afstemming van de procedures om nieuwe schoolplaatsen in Brussel te creëren

³ Beslissing van 12/02/2015 betreffende de opdrachten van de Schoolfacilitator.

II. MONITORING VAN HET SCHOOLAANBOD EN DE SCHOOLVRAAG

1. De monitoring van de schoolvraag

De monitoring van de schoolvraag is bedoeld om het aantal jongeren op middellange en lange termijn te meten dat het lager en secundair onderwijs in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zou moeten volgen. Wat perspective.brussels (BISA en de Dienst Scholen) betreft, is de schoolvraag bij benadering bepaald aan de hand van de schoolbevolking, d.w.z. het aantal kinderen dat onderwijs volgt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De schoolbevolking (en dus de schoolvraag) in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verschilt afhankelijk van:

- **De demografische evolutie van de leerplichtige bevolking** in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- **Het woon-schoolverkeer⁴** tussen het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, het Waalse Gewest en het Vlaamse Gewest.

Evolutie van de schoolbevolking

De schoolbevolking in het Brussels Gewest bedraagt **254.234 leerlingen** (kleuteronderwijs, lager en secundair onderwijs) voor schooljaar 2016-2017:

- 82% van de leerlingen lopen school in het Franstalig onderwijs en 18% in het Nederlandstalig onderwijs;
- 87% van de leerlingen die school lopen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, woont in het Gewest; 11% van de leerlingen woont in het Vlaams Gewest en 2% in het Waals Gewest.

De voorbije 10 jaar groeide de schoolbevolking met **+15%** (tegenover +5% voor de Belgische schoolbevolking):

- +18% in het kleuteronderwijs (+9.005 leerlingen);
- +19% in het lager onderwijs (+15.831 leerlingen);
- +10% in het secundair onderwijs (+ 8.909 leerlingen).

Tabel 1: Schoolbevolking in het kleuteronderwijs, lager en secundair onderwijs

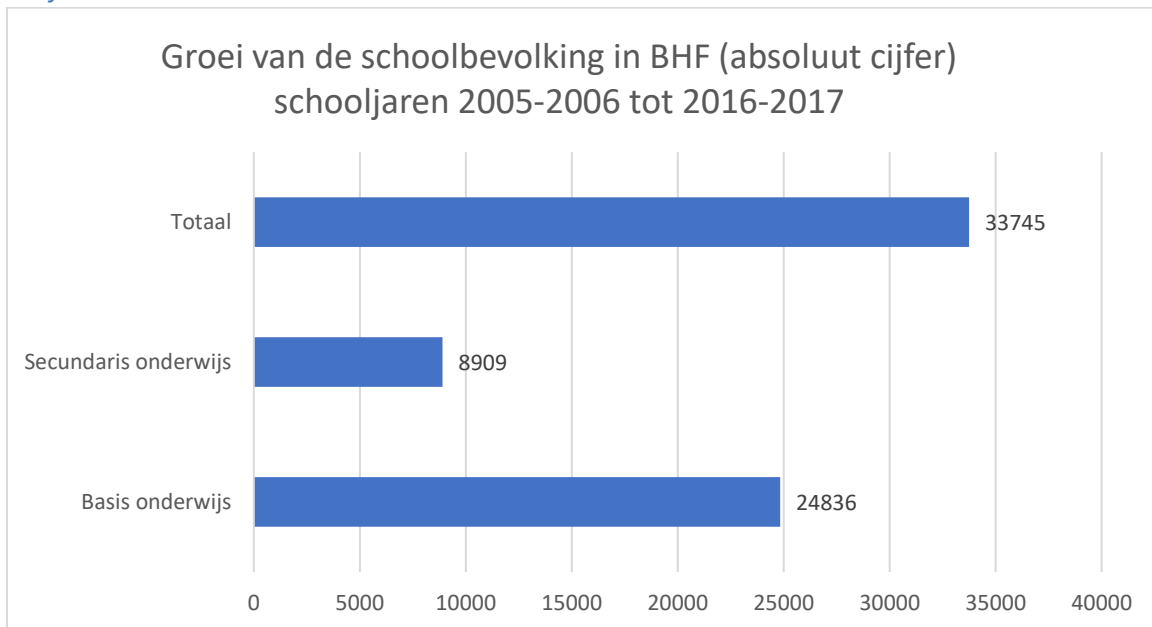
Schooljaar 2016-2017, Brussels Hoofdstedelijk Gewest											
Kleuter			Lager			Secundair			Totaal		
FR	NL	Totaal	FR	NL	Totaal	FR	NL	Totaal	FR	NL	Totaal
45.917	13.092	59.009	79.904	18.180	98.084	82.325	14.816	97.141	208.146	46.088	254.234

Bron: website van het BISA

⁴ Het woon-schoolverkeer slaat op het feit dat de bewoners van andere gewesten school lopen in het Brussels Gewest en omgekeerd: Brusselse inwoners lopen school in de twee andere Gewesten van het land. Het "inkomende" verkeer is echter groter dan het "uitgaande" verkeer.

Tussen 2005-2006 en 2016-2017 groeide de schoolbevolking met 33.745 leerlingen (+24.836 leerlingen in het basisonderwijs, ofwel +19%; +8.909 leerlingen in het secundair onderwijs, ofwel +10%).

Grafiek 1

Bron: BISA

Hoe zit het met de toekomst?

In 2017 maakte het BISA een prognose van de schoolbevolking tegen 2025⁵. Dit verslag wees op een verwachte groei van +-18.500 extra leerlingen in het basisonderwijs, ofwel een verwachte groei van 11,5%, tussen 2014-2015 en 2024-2025. In het secundair wordt de groei van de schoolbevolking geraamd op 19.000 leerlingen, ofwel een groei van 20% in 10 jaar.

Hierbij moet worden opgemerkt dat het Federaal Planbureau begin 2019 zijn nieuwe demografische vooruitzichten voor de periode 2018-2070 publiceerde. En, hoewel we vaststellen dat de demografische groei in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aanhoudt, blijkt die gematigder dan voordien.

Wat de schoolbevolking betreft, lijkt het erop dat de verwachte groei in het basisonderwijs tussen 2015 en 2025 uiteindelijk in de grootorde van 6.500 leerlingen zal liggen, ofwel een groei van 4%, en in de grootorde van 18.000 leerlingen in het secundair onderwijs, ofwel een groei van 19%.

▪ ⁵Cahier van BISA n°7 : Projecties voor de Brusselse schoolbevolking tegen 2025 (juli 2017).

2. De monitoring van het schoolaanbod

De monitoring van het schoolaanbod is bedoeld om het aantal beschikbare plaatsen op middellange en lange termijn te meten, die gecreëerd en gepland zijn in het onderwijs in het Brussels Gewest.

Hiertoe worden de projecten voor het creëren van schoolplaatsen waarmee de totale capaciteit van een bestaande instelling kan worden vergroot of waarmee een nieuwe instelling kan worden gebouwd voor het basisonderwijs en secundair onderwijs (gewoon en gespecialiseerd) op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, sinds 2010 verzameld in een databank door de Dienst Scholen van perspective.brussels.

Deze databank wordt aangevuld door de Gemeenschappen en de gemeenschapscommissies, de regionale en plaatselijke overheden die bij dit thema betrokken zijn, de inrichtende machten en de federaties van inrichtende machten. In een overeenkomst worden de modaliteiten vastgelegd voor de overdracht en het gebruik van gegevens in het kader van de monitoring van het schoolaanbod in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Op 1 januari 2019 zijn al 18 overeenkomsten ondertekend; 4 worden nog ondertekend. De Dienst Scholen verwacht nog 14 overeenkomsten te kunnen sluiten.

Concreet gaat het bij de projecten die in de monitoring van het schoolaanbod worden verwerkt, om projecten voor het creëren van plaatsen in de Brusselse schoolinstellingen die overheidssubsidies krijgen van de Gemeenschappen of het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Ook de projecten voor het creëren van plaatsen in het gesubsidieerde officiële onderwijs die het voorwerp uitmaken van een principiële akkoord van het College van Burgemeester en Schepenen of de Gemeenteraad, zijn hierin opgenomen.

In de gegevens over de “gecreëerde plaatsen” zijn het aantal nieuwe plaatsen verwerkt die effectief werden gerealiseerd en waarvoor kon worden ingeschreven tussen 2010 en nu.

In de gegevens over de “geplande plaatsen” zijn het aantal nieuwe plaatsen verwerkt die in de toekomst zullen worden gecreëerd.

Gecreëerde en geplande plaatsen tegen 2025

De volgende tabellen tonen het aantal gecreëerde en geplande plaatsen in het basisonderwijs en secundair onderwijs in het Brussels Gewest, sinds 2010 en tegen 2025.

Tabel 2: Het basisonderwijs en het secundair onderwijs - Monitoring van het schoolaanbod – december 2018 – Dienst Scholen, perspective.brussels

Basis en secundair	Gecreëerde plaatsen (2010 – sept. 2018)	Geplande plaatsen (tegen 2025)	Totaal
Franstalig onderwijs	20.665	19.589	40.254
Nederlandstalig onderwijs	7.976	4.343	12.319
TOTAAL	28.641	23.932	52.573

Sinds 2010 waren er in totaal 333 projecten voor het creëren van schoolplaatsen.

De taalspreiding van de projecten is als volgt:

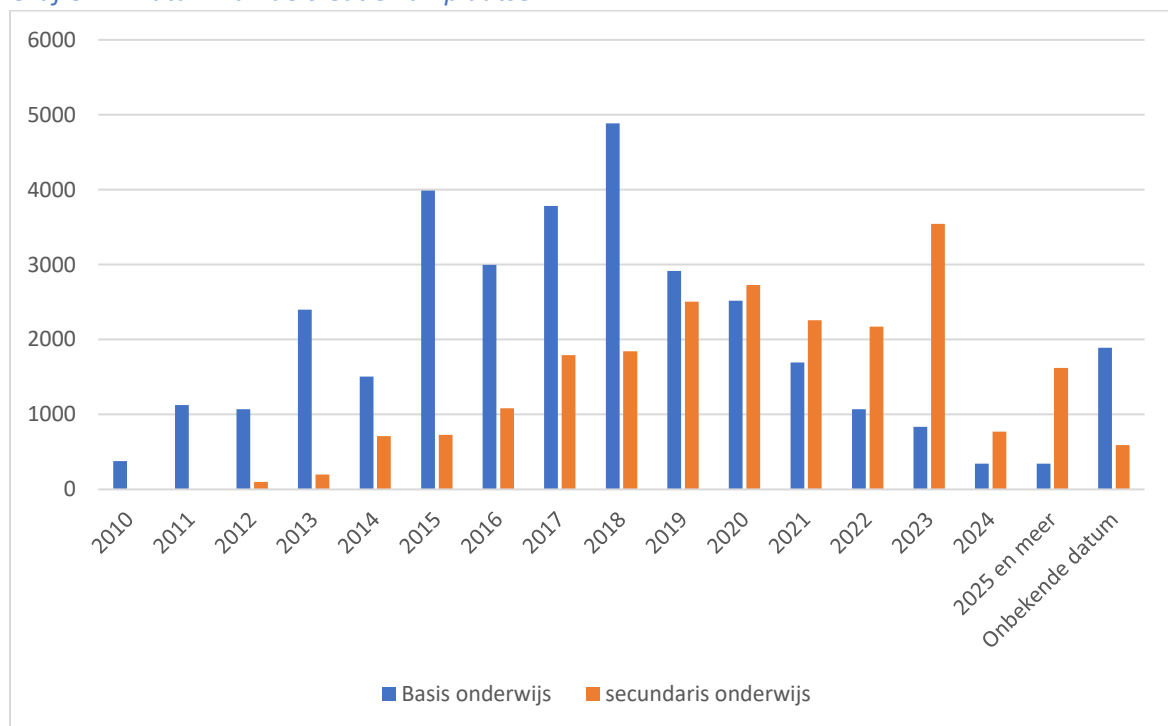
- er waren 232 projecten in het Franstalig onderwijs;
- er waren 99 projecten in het Nederlandstalig onderwijs;
- 2 projecten betreffen zowel het Franstalig als het Nederlandstalig onderwijs.

De spreiding van de projecten per onderwijsniveau is als volgt:

- 251 projecten betreffen het creëren van plaatsen in het basisonderwijs;
- 78 projecten betreffen het creëren van plaatsen in het secundair onderwijs;
- 4 projecten betreffen het creëren van plaatsen in het basisonderwijs en secundair onderwijs.

Tijdschema voor de realisatie van plaatsen

Grafiek 2: Datum van de creatie van plaatsen

3. Vergelijking tussen het schoolaanbod en de schoolvraag

Het basisonderwijs

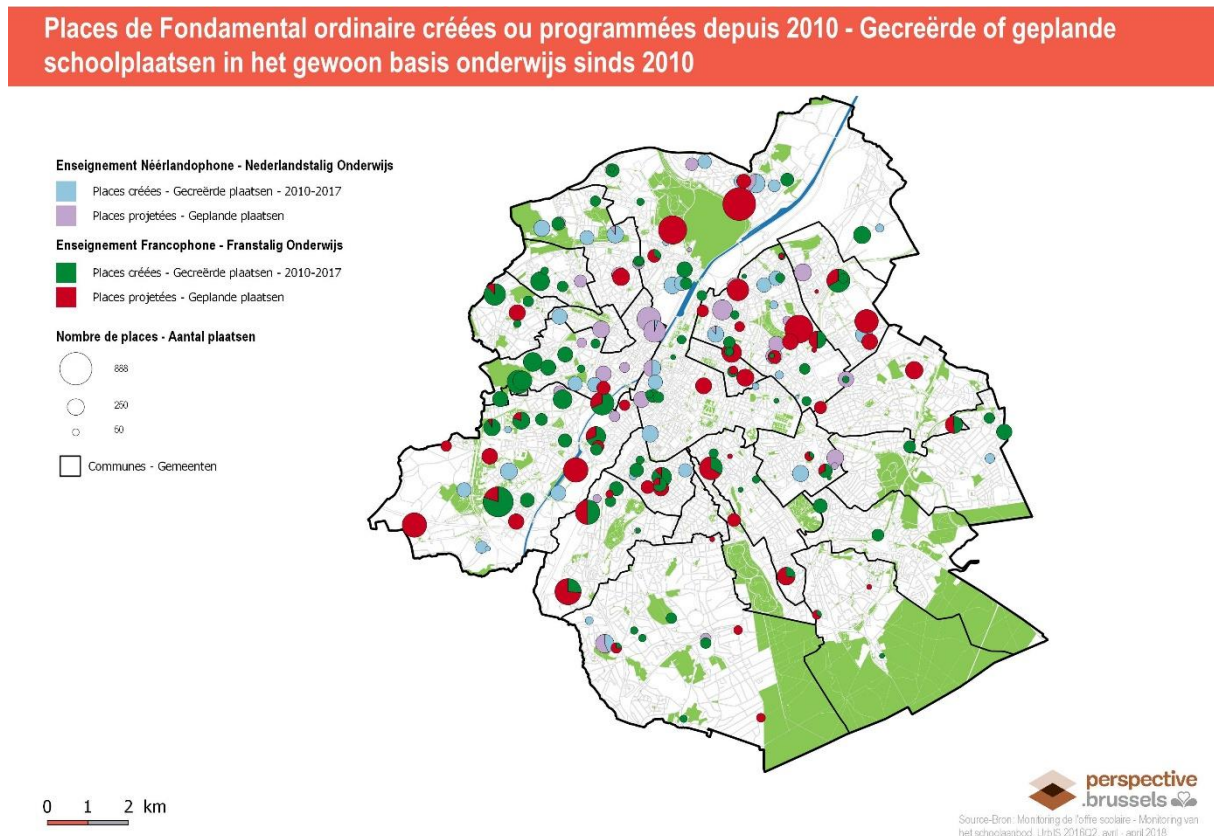
Met de vele nieuwe plaatsen die in het basisonderwijs in Brussel gepland zijn, zou het mogelijk moeten zijn om tegen 2025 in de behoeften te voorzien.

Tabel 3: Monitoring van het schoolaanbod – december 2018 – Dienst Scholen, perspective.brussels

Basis	Gecreëerde plaatsen (2010 – sept. 2018)	Geplande plaatsen (tegen 2025)	Totaal
Franstalig onderwijs	15.137	7.370	22.507
Nederlandstalig onderwijs	7.046	1.981	9.027
TOTAAL	22.183	9.351	31.534

De volgende kaart toont de geografische spreiding van de projecten in het basisonderwijs in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:

Kaart 1:

Tabel 3 leert ons dat er tussen 2010 en 2025 31.534 plaatsen zijn gecreëerd of gepland in het basisonderwijs in het Brussels Gewest.

Met deze toename van het aantal plaatsen kan in de behoeften worden voorzien.

Als we de bovengrens van de raming van de behoeften nemen, zoals die in 2017 werd gemaakt door het BISA, moeten nog projecten ten belope van 1.300 plaatsen worden geïdentificeerd.

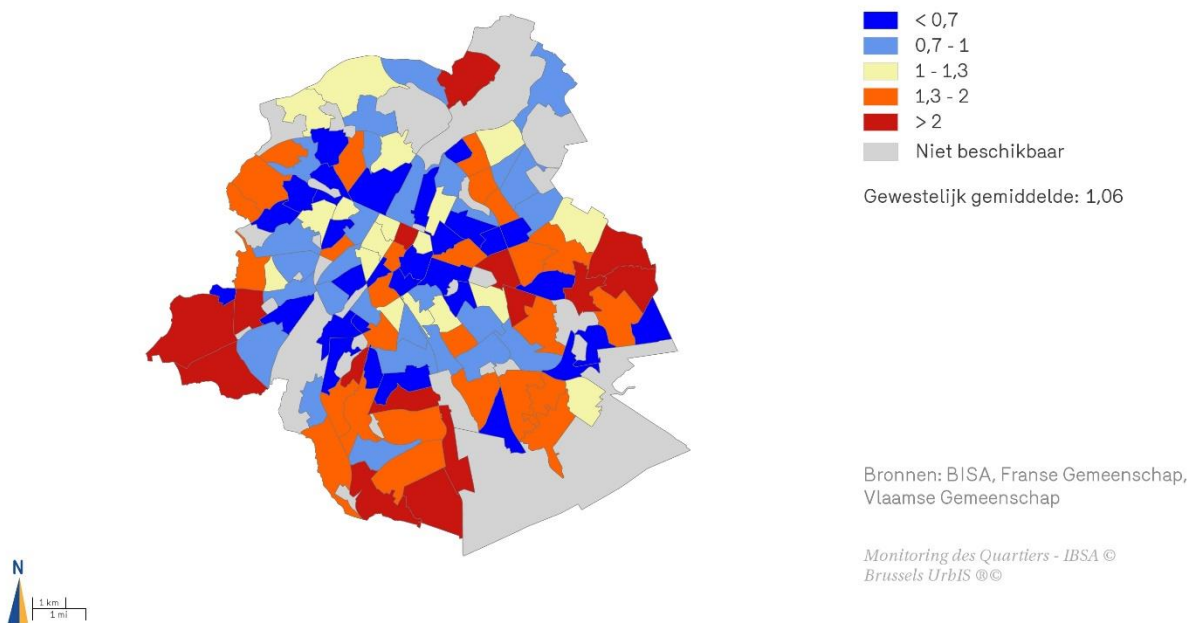
Als we de ondergrens nemen, gebaseerd op de nieuwe prognoses van het Federaal Planbureau, zal de realisatie van projecten in het basisonderwijs het enerzijds mogelijk maken om in de behoeften in verband met de groei van de schoolbevolking te voorzien, maar eventueel ook om de kwaliteit van de opvang van de leerlingen te verbeteren: verlaging van de bezettingsgraad van de schoolgebouwen, vervanging van “containerklassen” door kwaliteitsvolle gebouwen.

Een onevenwichtig schoolaanbod:

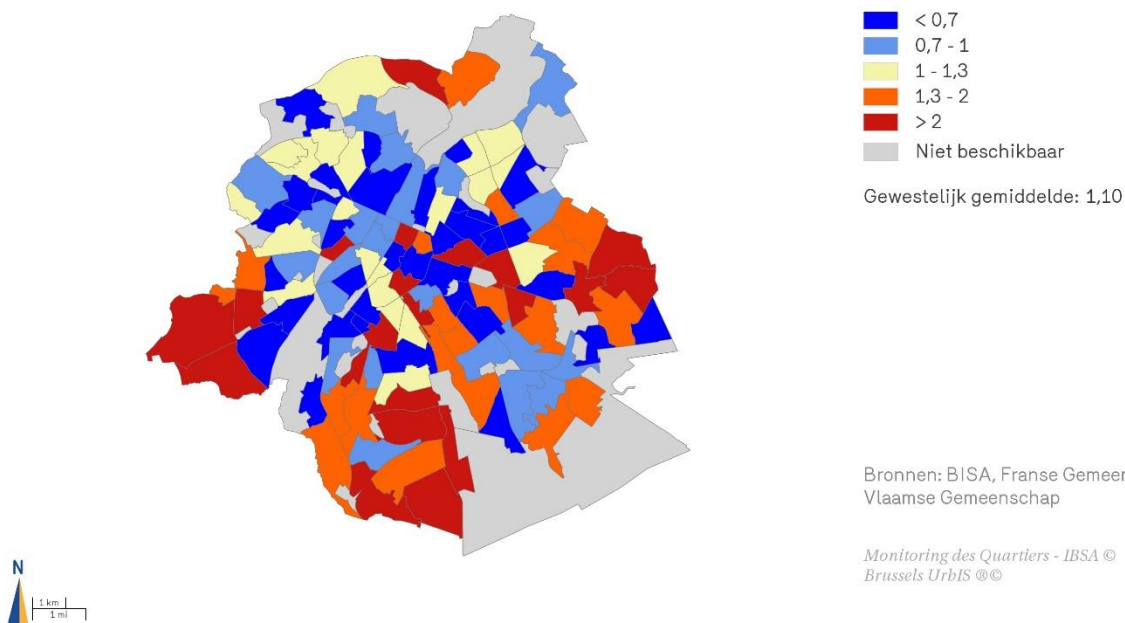
Uit kaarten 3 en 4 die naar aanleiding van de wijkmonitoring werden gemaakt, blijkt dat het niet in alle Brusselse wijken mogelijk is om de kinderen school te laten lopen die in deze wijken wonen. Momenteel is er vooral in het centrum - noorden van het Brussels Gewest een gebrek aan schoolplaatsen in het kleuteronderwijs en lager onderwijs.

Kaarten 3 en 4: Relatieve opvangcapaciteit van de scholen per wijk

Relatieve opvangcapaciteit van de kleuterscholen op het grondgebied 2016-2017 (leerlingen/kinderen)

Relatieve opvangcapaciteit van de lagere scholen op het grondgebied 2016-2017 (leerlingen/kinderen)

Het secundair onderwijs

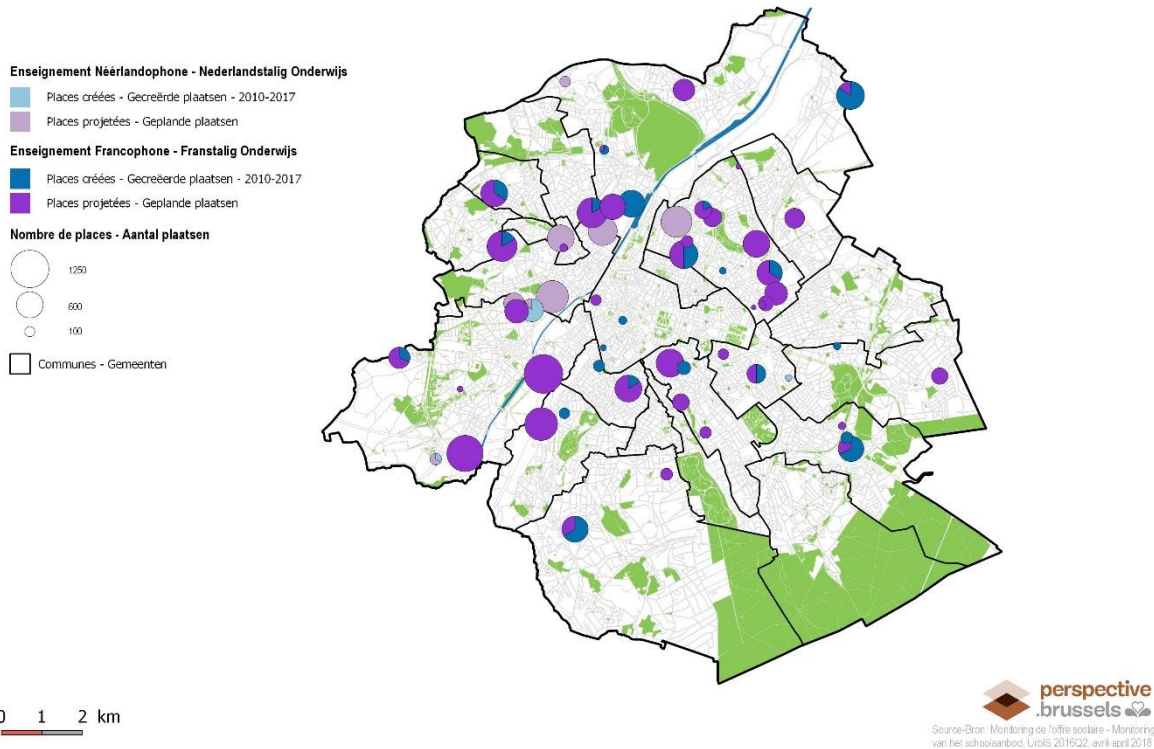
Tabel 4: Monitoring van het schoolaanbod – december 2018 – Dienst Scholen, perspective.brussels

Secundair	Gecreëerde plaatsen (2010 – sept. 2018)	Geplande plaatsen (tegen 2025)	Totaal
Franstalig onderwijs	5.528	12.219	17.747
Nederlandstalig onderwijs	930	2.362	3.292
TOTAAL	6.458	14.581	21.039

De volgende kaart toont de geografische spreiding van de projecten in het secundair onderwijs in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest:

Kaart 5:

Places de Secondaire ordinaire créées ou programmées depuis 2010 - Gecreëerde of geplande schoolplaatsen in het gewoon secundair onderwijs sinds 2010

Tabel 4 leert ons dat er tussen 2010 en 2025 21.039 plaatsen zijn gecreëerd of gepland in het secundair onderwijs in het Brussels Gewest, terwijl de schoolbevolking van het secundair onderwijs in diezelfde periode zou stijgen met 23.000 leerlingen (ondergrens – laatste vooruitzichten van het FPB) bedraagt +-24.500 leerlingen (bovengrens – prognose BISA 2017).

De projecten voor het creëren van schoolplaatsen in het secundair onderwijs die bij de monitoring van het schoolaanbod werden geïdentificeerd, voorzien dus niet volledig in de behoeften tegen 2025.

Daarom moeten er projecten worden gepland voor het secundair onderwijs.

Bijgevolg moeten er projecten rond de creatie van plaatsen worden gerealiseerd en moeten er projecten in het secundair onderwijs worden gepland.

Welke soort plaatsen?

De bijzonderheden qua infrastructuur (sportzalen, laboratoria, technische lokalen), organisatie (meerdere onderwijzers, groepering en verdeling van klassen naargelang de lessen) en vorm (algemeen, technisch en beroeps) van het secundair onderwijs maken het niet alleen moeilijk om een stand van zaken op te maken van de momenteel beschikbare plaatsen, maar ook om een goede schatting te maken van het aantal en het type extra plaatsen dat moet worden gecreëerd.

In verband hiermee heeft de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de Dienst Scholen opgedragen om de behoeften inzake de creatie van plaatsen in het secundair onderwijs in het Brussels Gewest tegen 2025 te bepalen en lokaliseren, op basis van de verschillende onderwijsvormen (algemeen, technisch of beroepsonderwijs). Gelet op de groei van de schoolbevolking moet een kwaliteitsvolle plaats worden verzekerd voor elk kind, maar moeten ook de zones worden bepaald waar bij voorrang een bijkomend onderwijsaanbod moet worden ontwikkeld.

Zo publiceerde de Dienst Scholen, in samenwerking met het BISA en het *Brussels Studies Institute*, een studie met als titel "Creatie van plaatsen in het secundair onderwijs. Evaluatie en lokalisatie van de behoeften in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest".

In deze studie worden enkele aanbevelingen gedaan:

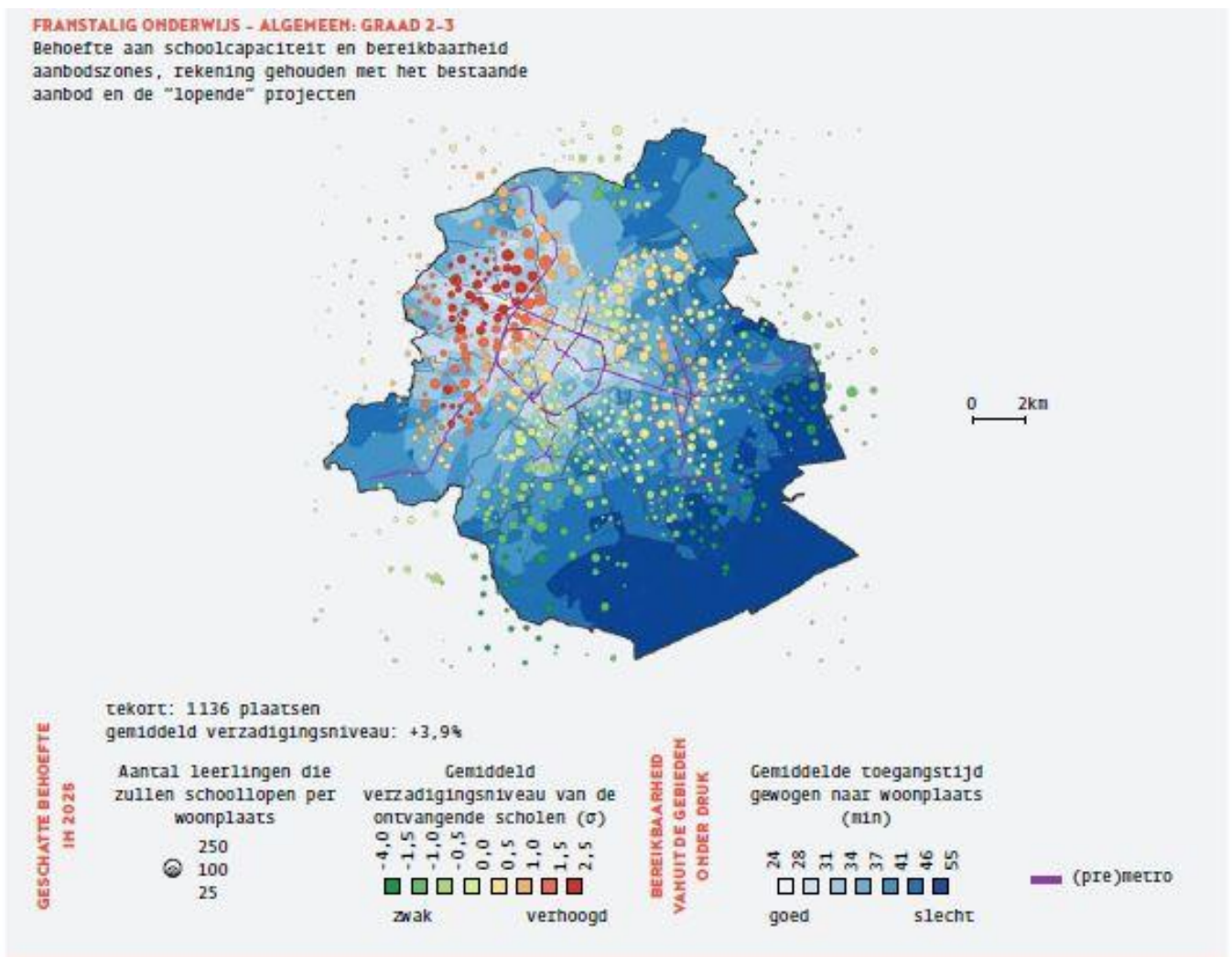
- in verband met het aantal plaatsen dat tegen 2025 moet worden gecreëerd in het secundair onderwijs in het Brussels Gewest, rekening houdend met de demografische evolutie, het huidige onderwijsaanbod en de projecten voor het creëren van geplande plaatsen;
- in verband met de te ontwikkelen onderwijsvormen (algemeen, technisch of beroepsonderwijs);
- en in verband met de plaatsen waar voorrang moet worden gegeven aan de creatie van nieuwe plaatsen op het gewestelijke grondgebied, rekening houdend met de meest verzadigde zones en de toegankelijkheid van het openbaar vervoer tegen 2025.

De studie maakt duidelijk dat, naast het creëren van nieuwe plaatsen, de scholen waar er vandaag nog plaatsen vrij zijn, aantrekkelijker moeten worden gemaakt.

Waar de toekomstige projecten situeren:

Uit de studie is gebleken dat het tekort aan plaatsen in het secundair onderwijs vooral voelbaar is in de wijken in het noorden en westen van het Gewest, met name in de 2de en 3de graad van het Franstalig technisch en beroepsonderwijs.

Kaart 6:

Bron: berekeningen IGEAT volgens gegevens ETHIC, Vlaamse overheid, BISA, Dienst Scholen van perspective.brussels, Brussel Mobiliteit en de MIVB, (CCBY) Brussels Studies Institute, ULB IGEAT (P. Marissal & B. Wayens) & perspective.brussels - 2018

Het buitengewoon onderwijs

Het buitengewoon onderwijs is georganiseerd volgens verschillende types, naargelang van de specifieke behoeften van leerlingen met moeilijkheden (geestelijke achterstand, lichamelijke, visuele of gehoorproblemen, ziekte, gedrags- of leerproblemen). Het gespecialiseerde schoolaanbod is dan ook sterk verspreid over het grondgebied en de woon-schoolafstanden zijn over het algemeen aanzienlijk groter dan bij het gewoon onderwijs. De rekruteringsbekkens van de scholen zijn vaak zeer groot en een vrij groot percentage leerlingen woont buiten Brussel.

Sinds 2010 zijn er maar weinig projecten om plaatsen in het buitengewoon onderwijs te creëren. We mogen er echter van uitgaan dat de groei van de schoolbevolking ook aanzienlijke behoeften met zich meebrengt in het buitengewoon onderwijs en dit ondanks de wil, zowel aan Franstalige als aan Nederlandstalige kant, om kinderen met specifieke behoeften te integreren in het gewoon onderwijs.

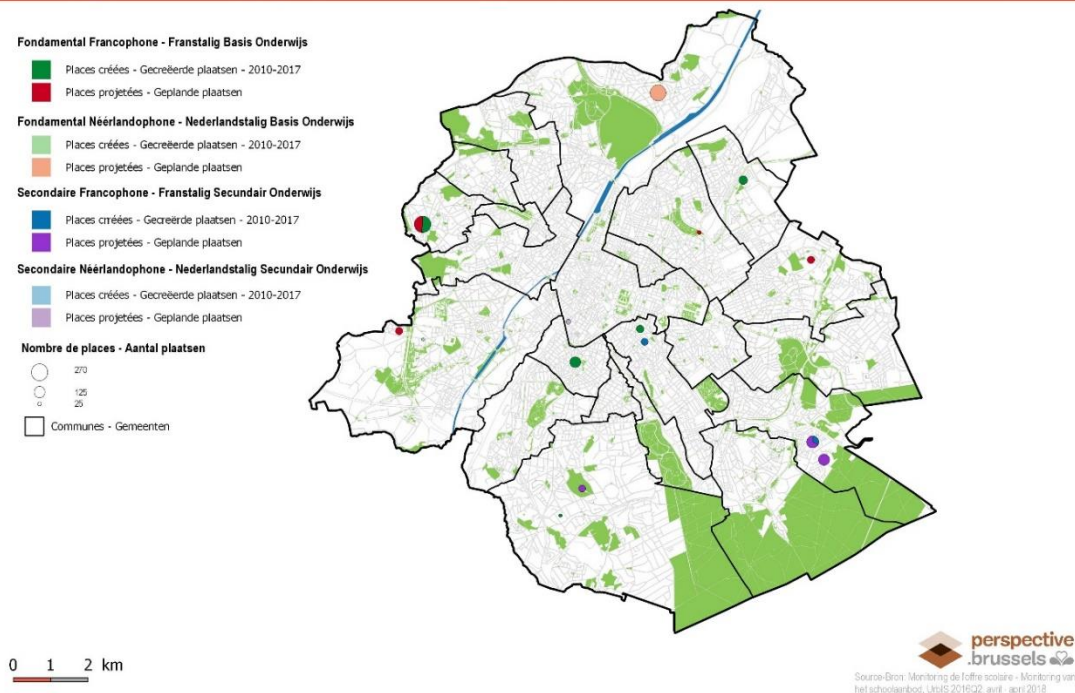
Tabel 5 : Buitengewoon onderwijs

Buitengewoon onderwijs	Gecreëerde plaatsen (2010 – sept. 2018)	Geplande plaatsen (tegen 2025)	Totaal
Franstalig onderwijs	569	357	926
Nederlandstalig onderwijs	35	-	35
TOTAAL	604	357	961

Monitoring de l'offre scolaire – mars 2019 – Service École, perspective.brussels

Kaart 7

Places d'enseignement Spécialisé créées ou programmées depuis 2010 - Gecreëerde of geplande schoolplaatsen in het gespecialiseerd onderwijs sinds 2010

4. Focus: de behoefte aan onderwijzers

Zoals we net gezien hebben, is er door de toename van de schoolbevolking nood aan extra plaatsen. Uiteraard zijn er door de positieve evolutie van het aantal klassen en scholen in het Brussels Gewest ook extra leerkrachten nodig.

In juni 2016 publiceerde het BISA een studie over de nood aan leerkrachten in het Brussels Gewest⁶. Deze studie had tot doel de spanningen tussen het aanbod aan en de vraag naar onderwijzend personeel tegen schooljaar 2019-2020 te evalueren.

Wat de behoeften betreft, kwam de studie tot het volgende besluit: *“... Het aantal extra VTE's dat tegen 2019-2020 nodig is, ligt tussen een maximumschatting (2.164 extra VTE's), die ertoe neigt de noden te overschatten, en een minimumschatting (436 extra VTE's) die impliceert dat we de huidige toestand met (te) veel klassen zonder leerkracht moeten aanvaarden. Hoewel het verschil tussen de twee schattingen vrij groot is, moeten we toch vaststellen dat zelfs het tekort op basis van de minimumschatting niet te verwaarlozen is... ”*

In het kader van het Brussels Onderwijsprogramma van S2025 droeg de Brusselse Regering het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA) op om “een statistische monitoringtool voor het aanbod aan en de vraag naar leerkrachten” in Brussel te implementeren (Prioriteit 80).

Binnenkort zou het BISA een nieuwe raming van de nood aan leerkrachten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest moeten bezorgen aan de Regering, rekening houdend met de evolutie van de schoolbevolking.

⁶ http://bisa.brussels/bestanden/publicaties/cahiers-van-het-bisa/cahiers_bisa_nr_5_juni_2016

Om een kwaliteitsvol schoolparcours te verzekeren voor de Brusselse jongeren, lijkt het essentieel om samen met de Gemeenschappen mechanismen te voorzien waarmee een voldoende aantal leerkrachten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kan worden verzekerd.

Aan Franstalige kant moet enerzijds aandacht worden besteed aan de hervorming van titels en functies, die vanaf 1 september 2016 moet worden geïmplementeerd en die de rekrutering van Franstalige leerkrachten bemoeilijkt. En anderzijds aan de verlenging met één jaar van de opleiding van leerkrachten voor het lager en kleuteronderwijs, alsook leerkrachten voor het lager secundair onderwijs, die voor een dip zal zorgen in de aangroei van leerkrachten van het kleuteronderwijs tot het lager secundair.

5. Vaststellingen/aanbevelingen:

- De overheidsinstanties zijn zich bewust van de behoeften in **het basisonderwijs** en hebben beslissingen genomen om plaatsen te creëren. Nu komt het er **vooral voor de goede uitvoering van alle geplande plaatsen in het basisonderwijs te zorgen**.
- In de toekomst moet, in de zones van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest die worden gekenmerkt door een sterke vastgoedontwikkeling, de creatie van schoolvoorzieningen worden gepland om in de behoeften van nieuwe huishoudens te voorzien, in het bijzonder voor kinderen die het basisonderwijs volgen en die niet zo mobiel zijn.
- Niet alle plaatsen in het basisonderwijs worden gecreëerd waar de behoeften het meest voelbaar zijn. Er moeten dus nog subregionale onevenwichten worden weggewerkt.
- De overheidsinstanties zijn zich ook bewust van de behoeften in het **secundair onderwijs** en hebben beslissingen genomen om plaatsen te creëren. Er moeten echter nog enkele projecten worden uitgewerkt, vooral in het technisch en beroepsonderwijs.
- Rekening houdend met de uitvoeringstermijnen voor projecten, moeten deze nieuwe projecten om plaatsen te creëren snel worden uitgewerkt, zodat tegen 2025 in alle behoeften kan worden voorzien.
- We zien een sterke oververtegenwoordiging van de geplande projecten in het algemeen secundair onderwijs tegen 2025.

Deze sterke oververtegenwoordiging van het algemeen onderwijs bij de geplande projecten moet in vraag worden gesteld en we moeten van de creatie van nieuwe plaatsen profiteren om ook het technisch en beroepsonderwijs weer op te waarderen.

- We merken ook de omvang van de investeringen in de creatie van geplande plaatsen in het Nederlandstalig secundair onderwijs op, meer bepaald om een zekere continuïteit van de parcours tussen het basisonderwijs en het secundair onderwijs te verzekeren.
- De daadwerkelijke realisatie van de projecten, binnen de gestelde termijnen, en de ingebruikneming van alle gecreëerde nieuwe plaatsen (zonder overigens de bestaande capaciteit te verminderen) bepalen in sterke mate de komende spanningen op het gewestelijke grondgebied. De geplande projecten moeten dan ook absoluut tot een goed einde worden gebracht.
- Naast de bouw van nieuwe scholen moet worden gewerkt aan de aantrekkelijkheid van scholen waar weinig vraag naar is. Het "Schoolcontract", een nieuwe gewestelijke voorziening om de integratie van de school in de buurt te bevorderen, kan helpen om deze doelstelling te halen. De betrokkenheid van de inrichtende machten en de Gemeenschappen is echter van essentieel belang.
- Een groot aantal projecten werd uitgevoerd in modulaire structuren. Deze plaatsen moeten worden bestendigd.
- Door de groei van de schoolbevolking zal er ook meer behoefte zijn aan onderwijzers. Tegen 2025 moet het aantal onderwijzende VTE's in het BHG met 12% worden verhoogd. Het is dan ook van essentieel belang om er samen met de Gemeenschappen voor te zorgen dat een mechanisme wordt voorzien waarmee de rekrutering van onderwijzers in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op korte termijn kan worden opgedreven.
- Tot dusver waren er maar er een beperkt aantal projecten om plaatsen in het buitengewoon onderwijs te creëren. De behoeften voor dit onderwijstype moeten preciezer worden bepaald.

III. ONDERSTEUNING VAN DE REALISATIE VAN PROJECTEN OM HET SCHOOLAANBOD UIT TE BREIDEN

1. Ondersteuning door de Dienst Scholen

Geconfronteerd met de demografische groei, hebben tal van inrichtende machten die door de Gemeenschappen en het Gewest worden ondersteund, besloten om schoolplaatsen te creëren in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Sinds 2010 telt de monitoring van het schoolaanbod 333 projecten om schoolplaatsen te creëren in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Tussen het moment waarop de principiële beslissing om een schoolinstelling te creëren of uit te breiden wordt genomen door de inrichtende macht en het moment waarop plaatsen daadwerkelijk worden ingenomen door de leerlingen, moeten tal van taken en opdrachten worden uitgevoerd.

De Dienst Scholen van perspective.brussels werd door de Regering belast met het begeleiden van de inrichtende machten bij de stappen die gedurende het project moeten worden gezet.

Deze begeleiding is facultatief en betreft het investeringsproject. Zo biedt de Dienst Scholen hulp aan bij het zoeken naar een plaats, hulp bij het uitwerken van het programma, ondersteuning bij de lancering van overheidsopdrachten door de opstellers van projecten en werken, ondersteuning in de verschillende fasen om stedenbouwkundige en milieuvergunningen te bekomen en organiseert ze vanaf de projectontwikkelingsfase vergaderingen tussen de verschillende betrokken actoren (gewestelijke en gemeentelijke overheden, projectverantwoordelijken), ...

Gemiddeld begeleidt de Dienst Scholen continu 30 schooldossiers.

In de loop van de laatste vijf jaren heeft de adviserende en ondersteunende rol van de Dienst Scholen zijn doeltreffendheid bewezen. Die werd positief onthaald door de projectverantwoordelijken en de gewestelijke en gemeentelijke partneroverheden.

De specifieke regelgeving (hierna het Scholenplan genoemd) die in het BWRO is voorzien (Hoofdstuk IIIbis art. 197/1 tot 197/17), heeft in belangrijke mate bijgedragen tot de medewerking van de verschillende overheden. Ter herinnering: dit hoofdstuk IIIbis van het BWRO is het resultaat van de ordonnantie van 03/04/2014. Het voorziet specifieke procedures voor de toekenning van stedenbouwkundige vergunningen in verband met projecten voor de uitbreiding of bouw van scholen. Zo daalde de theoretische procedure voor de uitreiking van stedenbouwkundige vergunningen van 195 dagen naar maximaal 52 dagen.

In de praktijk wordt deze termijn van 52 dagen echter meestal overschreden. Dit belet niet dat het Scholenplan de aandacht heeft gevestigd op het belang voor het Brussel Hoofdstedelijk Gewest van de realisatie van projecten voor de creatie van schoolplaatsen en dat het voor de gezamenlijke inzet van alle actoren heeft gezorgd. Dit wordt bevestigd door de directie stedenbouw; zo is de gemiddelde termijn voor de toekenning van stedenbouwkundige vergunningen voor scholen lager dan de gemiddelde termijn voor de toekenning van andere stedenbouwkundige vergunningen.

Artikel 197/1 van het BWRO stelt dat de bijzondere bepalingen van het Scholenplan aflopen op 30 juni 2020. Dit betekent dat de projecten voor de creatie van schoolplaatsen in Brussel zullen worden

behandeld volgens dezelfde wettelijke bepalingen als de andere aanvragen voor een stedenbouwkundige vergunning.

De theoretische termijn voor de toekenning van stedenbouwkundige vergunningen voor scholen zou dan stijgen van 52 dagen naar 160 dagen (gewestelijke vergunningen met bijzondere maatregelen inzake openbaarmaking).

Dit zijn echter theoretische termijnen. Indien de directie stedenbouw van urban.brussels bijzondere aandacht blijft besteden aan aanvraagdossiers voor stedenbouwkundige vergunningen voor scholen, zouden deze termijnen naar beneden kunnen worden bijgesteld.

Op basis van de gegevens uit de Monitoring van het schoolaanbod mogen we ervan uitgaan dat ook na 30 juni 2020 aanvragen voor stedenbouwkundige vergunningen voor de creatie van schoolplaatsen zullen worden ingediend.

Moet de specifieke procedure van het Scholenplan daarom gehandhaafd blijven? Dat is een keuze die de wetgever moet maken, aangezien hiervoor een wijziging van het BWRO nodig zou zijn.

Wat de Dienst Scholen betreft, lijkt het ons bijzonder belangrijk om de aandacht van de Regering en de verschillende overheden te blijven vestigen op een snelle afhandeling van vergunningsaanvragen in verband met de creatie van schoolplaatsen.

De verlenging van het Scholenplan is één manier. De aanstelling van een contactpunt voor “Scholen” bij de instanties die vergunningen uitreiken, is een andere piste. Hierbij moet worden opgemerkt dat, indien de voorkeur moet worden gegeven aan deze optie, de opdrachten voor dit contactpunt voor Scholen moeten worden geformaliseerd.

2. Focus: de projectvergadering

Om de inrichtende machten te begeleiden bij de uitvoering van hun project, organiseert de Dienst Scholen sinds 2014 vergaderingen in de projectontwikkelingsfase tussen de verschillende betrokken actoren (Directie stedenbouw, gemeente, DBDMH, Leefmilieu Brussel, ...).

Tot dusver berustten deze vergaderingen op geen enkele rechtsgrond.

Het nieuwe artikel 188/12 van het BWRO staat de projectverantwoordelijke voortaan toe om, vóór het indienen van de vergunningsaanvraag, te vragen dat een projectvergadering wordt gehouden bij de uitreikende instantie.

Die projectvergadering heeft tot doel de grote lijnen van het project te bespreken en dit zonder vooruit te lopen op de beslissing van de uitreikende instantie in het kader van de instructieprocedure voor vergunningen.

In het BWRO is voorzien dat de Regering de toepassingsmodaliteiten van dit artikel vastlegt.

Om de begeleidingsopdracht voor schoolprojecten door de Dienst Scholen een wettelijke basis te geven, vraagt deze dienst daarom aan de Brusselse Regering om in het uitvoeringsbesluit voor artikel 188/12 van het BWRO de rol te formaliseren die de Dienst Scholen speelt tijdens de projectvergadering aangezien het beroep op de Dienst Scholen steeds op aanvraag van de projectdrager zou gebeuren.

3. Vaststellingen en aanbevelingen

- De ondersteuningsopdracht bij de realisatie van het project door de Dienst Scholen van perspective.brussels werpt zijn vruchten af en wordt positief onthaald door de projectverantwoordelijken en de gewestelijke en gemeentelijke partneroverheden.
- Op 30 juni 2020 loopt het Scholenplan af, de theoretische termijn voor de toekenning van stedenbouwkundige vergunningen zal dus 3 keer langer worden. Hij zal stijgen van 52 dagen naar 160 dagen. Gezien de investeringsprojecten die na 2020 zijn voorzien, moeten de nodige maatregelen worden genomen om “schooldossiers” snel te blijven afhandelen, ofwel door het BWRO te wijzigen ofwel door een contactpunt voor scholen aan te stellen bij de besturen van instanties die een duidelijke opdracht hebben om projecten te faciliteren. Ook moeten hiervoor de nodige middelen worden voorzien.
- De projectvergadering die in artikel 188/12 van het BWRO is voorzien, vormt sinds 2014 de wettelijke basis voor het houden van vergaderingen door de Dienst Scholen. Het uitvoeringsbesluit van dit artikel is dan ook een opportuniteit om de acties van de Dienst Scholen een wettelijke basis te geven aangezien het beroep op de Dienst Scholen steeds op aanvraag van de projectdrager zou gebeuren.
- Sommige inrichtende machten kampen met grote moeilijkheden bij het uitwerken van hun programma en bij het opstellen van hun bestek voor de opdracht van projectopsteller. Het gevolg is dat hun project niet (op tijd) wordt uitgevoerd.
Met het oog op de goede uitvoering van projecten die door de inrichtende machten werden beslist en door de Gemeenschappen worden ondersteund, kan bijstand bij het projectbeheer nuttig zijn, meer bepaald voor het uitwerken van het programma, het opstellen van bestekken en het nemen van gunningsbeslissingen. Deze bijstand bij het projectbeheer kan door de Dienst Scholen worden geleverd via de lancering van een raamopdracht.

IV. KWALITEIT VAN DE SCHOOLINFRASTRUCTUUR EN - VOORZIENINGEN

De bevolkingsexplosie die het Brussels Hoofdstedelijk Gewest sinds meer dan een decennium meemaakt, veroorzaakte een tekort aan schoolplaatsen. Als gevolg van deze situatie gaan veel scholen zich aanpassen door bepaalde collectieve ruimten en specifieke lokalen (bibliotheken, remediëringsklassen, enz.) op te offeren om extra klaslokalen te voorzien. Naast het verlies van collectieve ruimten bieden dergelijke “geïmproviseerde” ruimten vaak minder comfort. De resterende collectieve ruimten, zowel binnen als buiten, zijn vaak verzadigd wanneer ze overbezet zijn, wat ook de levenskwaliteit op school schaadt.

Naast het werk rond het kwantitatieve luik (een plaats voor elke leerling verzekeren) werkt de Dienst Scholen van perspective.brussels ook aan een betere kwaliteit van de schoolvoorzieningen in het BHG.

Hiervoor heeft de Dienst Scholen verscheidene soorten acties uitgewerkt.

In de eerste plaats gaat het om het analyseren van de toestand van de scholen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest met betrekking tot terugkerende problemen (bijvoorbeeld: druk op de gemeenschappelijke ruimten van de scholen) of bijzondere uitdagingen (bijvoorbeeld: ICTO-uitrusting van de scholen) waarmee de Brusselse scholen te maken krijgen. De gemaakte analyses houden verband met de regionale bevoegdheden.

Bovendien ontwikkelt de Dienst Scholen tools die een oplossing bieden voor deze uitdagingen, bijvoorbeeld door de publicatie van een gids, de terbeschikkingstelling van informatie via internet of de ontwikkeling van een direct interventiebeleid.

1. De TOOLBOX SCHOOL:

Doel van de TOOLBOX SCHOOL is de verantwoordelijken van projecten voor de creatie van schoolplaatsen, of dat nu architecten, inrichtende machten of schooldirecteuren zijn, precieze informatie te geven over:

- de behoeften inzake de creatie van schoolplaatsen in het BHG (hoeveel en waar);
- de Brusselse regels die van toepassing zijn op projecten voor de bouw van scholen;
- de gewestelijke aanbevelingen om de kwaliteit van de schoolvoorzieningen te verzekeren;
- de lijst met beschikbare financieringen;
- de fiscaliteit die van toepassing is op scholen.

De TOOLBOX omvat ook een “checklist” voor de projectfasen.

Deze informatie is gemakkelijk toegankelijk en overzichtelijk. Voor meer informatie zal de gebruiker naar sites met broninformatie worden verwezen (Leefmilieu Brussel, AGION, ...).

Deze TOOLBOX heeft de vorm van een webtool die vanaf mei 2019 online toegankelijk is op de site van perspective.brussels.

2. Kwaliteitsgids: Mijn school, een kwaliteitsvolle plek. Gids voor het basisonderwijs

In 2016 was de Dienst Scholen verantwoordelijk voor de uitvoering van een studie om een stand van zaken op te maken in verband met de kwaliteit van de bestaande schoolinfrastructuur in het gewone basisonderwijs op het gewestelijke grondgebied⁷. De studie leverde een reeks kwaliteitscriteria op, specifiek voor de Brusselse context. Op basis van deze eerste studie ontwikkelde de Dienst Scholen een gids om de kwaliteit van de schoolinfrastructuur te evalueren voor het basisonderwijs en het stedelijke milieu waarin de school geïntegreerd is.

Het resultaat hiervan is de Gids “Mijn school, een kwaliteitsvolle plek. Gids voor het basisonderwijs”. Deze gids vervangt niet de vele reglementen, tools en diensten die er bij de verschillende Gemeenschappen en netten bestaan, maar tracht in één document de specifieke aanbevelingen voor de Brusselse scholen en de beschikbare middelen op het gewestelijke grondgebied te vatten. De Gids maakt het ook mogelijk om de nodige verbeteringen te bepalen en prioritaire acties uit te werken. Deze gids richt zich zowel tot de schooldirecties, de inrichtende machten, de architecten, de communautaire en gewestelijke diensten die betrokken zijn bij de begeleiding van projecten in verband met de schoolinfrastructuur, als tot de gebruikers van schoolgebouwen: leerlingen, ouders, het pedagogische team.

De gids is beschikbaar op papier en is te downloaden op het volgende adres:

<http://perspective.brussels/nl/plannen-reglementen-en-handleidingen/handleidingen/gids-voor-het-basisonderwijs-mijn-school-een>

Om de verspreiding en het gebruik van de gids te bevorderen, organiseerde de Dienst Scholen een infosessie voor de schooldirecties, de inrichtende machten en de architecten.

De Dienst Scholen verzond deze kwaliteitsgids ook naar alle inrichtende machten van het Gewest.

3. Organisatie van een colloquium rond “De school van morgen, geworteld in de maatschappij”.

Op 11/09/2018 organiseerde de Dienst Scholen een colloquium rond het thema school, als stimulator van nieuwe stedelijke, architecturale en pedagogische praktijken. Het colloquium boog zich ook over de openstelling van scholen naar de buurt toe en over de onderlinge verdeling van de ruimten.

Het colloquium verzamelde 16 sprekers en een 150-tal deelnemers.

Dit evenement bewees dat de kwestie van de schoolinfrastructuur een groot aantal actoren uit diverse milieus aanbelangt (politieke, institutionele, academische, verenigingsleven).

⁷ Deze studie is te raadplegen op de website van perspective.brussels: <http://perspective.brussels/nl/over-ons/algemene-directie/de-dienst-scholen>

4. De informatie- en communicatietechnologieën in het onderwijs:

De barometer "Éducation & Numérique 2018"

De Dienst Scholen van perspective.brussels en het CIBG werkten mee aan de realisatie van de barometer "Éducation & Numérique 2018", onder leiding van het Waalse Digitaal Agentschap dat instaat voor deze barometer.

De barometer "Éducation & Numérique 2018" schetst onder andere een beeld van de voorziening en het gebruik van digitale middelen in de Brusselse scholen die onder de Federatie Wallonië-Brussel vallen en die de enquête invulden.

Hoewel er een zeker uitrustingsniveau aanwezig is in de Brusselse schoolinstellingen, bleek uit de enquête dat de Franstalige Brusselse scholen slechtere resultaten boeken dan de scholen van het Waals Gewest en de Duitstalige Gemeenschap.

De inspanningen van het Brussels Gewest op vlak van connectiviteit, via het programma "Fiber to the school", zijn daarentegen zichtbaar, aangezien de connectiviteit 93% bedraagt in ons Gewest.

Om de barometer "Éducation & Numérique 2018" te raadplegen (*enkel beschikbaar in het Frans*):
<https://www.digitalwallonia.be/education2018/>

De opmaak van een ICTO-plan

In samenwerking met het CIBG werd de Dienst Scholen door de Regering belast met de opmaak van een ICTO-plan voor het Gewest.

Hiervoor vond op 13 september 2018 een vergadering plaats van een werkgroep, bestaande uit de VGC (Algemene Directie Onderwijs en Vorming); het CIBG; de FWB (Administration générale de l'Enseignement – Service du numérique éducatif en het kabinet van de minister van Onderwijs) en de Dienst Scholen. Op 04/10/2018 nam de Vlaamse Gemeenschap deel aan een bilaterale vergadering (Departement Onderwijs en Vorming – Afdeling Horizontaal Beleid).

Tijdens deze vergadering presenteerde de Dienst Scholen het ontwerp voor de inhoud van een toekomstig ICTO-plan voor het BHG:

Tijdens de vergadering bleek dat de Gemeenschappen hun eigen digitale strategie hadden uitgewerkt of aan het uitwerken waren.

Ook bleek dat er toen geen normen of aanbevelingen van de Gemeenschappen waren in verband met de digitale voorzieningen voor de scholen.

Aan Nederlandstalige kant werden de eindtermen op digitaal vlak vastgelegd. De scholen zelf moeten bepalen hoe hun leerlingen deze vaardigheden opdoen tijdens de lessen.

Aan Franstalige kant zijn die eindtermen er niet.

Het is dan ook van essentieel belang om een strategische ICTO-plan uit te werken, in samenwerking met de Gemeenschappen, zodat het Gewest een duidelijk beeld heeft van de ICTO-voorzieningen in de scholen op haar grondgebied.

Hiertoe gaan de Dienst Scholen en het CIBG in 2019 een studie maken over de voorzieningen in alle schoolinstellingen van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Aan deze studie zal een begeleidingscomité meewerken, bestaande uit de Dienst Scholen, het CIBG en de VGC.

De Dienst Scholen moet ook meewerken aan partnerschapsakkoorden en andere samenwerkingsovereenkomsten die met de Gemeenschappen zouden worden gesloten op het vlak van digitale onderwijsmiddelen.

Pilootproject: projectoproep ter ondersteuning van proefprojecten die inzetten op het leren programmeren voor studenten en docenten in het Brussels Gewest.

Op 12/07/2018 besloot de Brusselse Regering om projecten rond het leren programmeren in de scholen te ondersteunen. Op 27/11/2018 keurde de Regering de projectoproep in verband met de financiering van activiteiten rond het leren programmeren voor studenten en docenten in het Gewest goed. Hiervoor werd een budget van 150.000 euro voorzien.

De activiteiten zullen door het verenigingsleven of de overheidssector worden ontwikkeld bij schoolinstellingen en operatoren die voorzien in de schoolplicht in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De doelgroep omvat niet alleen de studenten, maar ook de docenten.

De maximumsubsidie die per project wordt toegekend, bedraagt 15.000 euro.

De Dienst Scholen staat in voor het beheer hiervan.

De projectoproep werd op 4 december 2018 gelanceerd; de kandidaatsdossiers moesten tegen 31 januari 2019 toekomen bij de Dienst Scholen.

In totaal werden er 23 subsidieaanvraagdossiers ingediend. Die worden momenteel onderzocht. Een selectiejury bestaande uit het CIBG, Innoviris en de Dienst Scholen zal medio maart vergaderen. Daarna zal de Regering van het Brussels Gewest de projecten kiezen.

5. De speelplaatsen

De speelplaats maakt deel uit van het schoolleven van de leerlingen. Goed ingerichte speelplaatsen helpen spanningen te verminderen en hebben een gunstig effect op het welzijn van de leerlingen en hun leerresultaten.

Speelplaatsen houden ook een groot potentieel voor groene ruimtes in de stad in. Met doordachte speelplaatsen kunnen de doorlatendheid van de grond, de biodiversiteit en de geluidskwaliteit binnenin huizenblokken in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden verbeterd.

Tot slot zouden deze ruimtes, mits bepaalde voorzieningen worden aangelegd, buiten de schooluren een speel-, recreatie- en ontspanningsplek voor de bevolking van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kunnen worden.

Gelet op deze uitdagingen, heeft de Brusselse Regering de Dienst Scholen en Leefmilieu Brussel opgedragen om een projectoproep te lanceren voor basisscholen en secundaire scholen om de

speelplaatsen van scholen te verbeteren. Aan Nederlandstalige kant zal voor deze prioriteit worden samengewerkt met de VGC.

Voor de uitvoering van deze beslissing gaan de Dienst Scholen en Leefmilieu Brussel een tool ontwikkelen die onder de vorm van didactische fiches de gewestelijke aanbevelingen zal voorstellen voor een kwaliteitsvolle speelplaats. Deze tool zal begin 2020 klaar zijn.

Begin 2020 zullen de Dienst Scholen en Leefmilieu Brussel bovendien een programma voor financiële ondersteuning voor de verbetering van speelplaatsen voorstellen aan de Regering van het Brussels Gewest, om recreatieplekken groener te maken en om doordachte plekken te creëren die geweld voorkomen en die de speelplaats openstellen voor de wijk.

6. De schoolstraat en de schoolomgeving

In oktober 2018 werd de schoolstraat opgenomen in de Wegcode. Dit betekent dat de openbare weg, op bepaalde uren, voorbehouden is aan voetgangers en fietsers.

Verscheidene Brusselse gemeentes willen de ontwikkeling van schoolstraten ondersteunen. Ook het Gewest heeft blijk gegeven van zijn interesse in deze voorziening, door eind 2018 een projectoproep te lanceren voor de gemeentes om kleine infrastructuurwerken uit te voeren, meer bepaald om schoolstraten in te richten.

Een schoolstraat is immers een manier om de verplaatsingen van leerlingen aan het begin en einde van een schooldag veiliger te maken. Met een schoolstraat kan ook de luchtvervuiling worden teruggedrongen en een aangename omgeving rond de scholen worden ontwikkeld.

In 2019 gaan het BMA en de Dienst Scholen van perspective.brussels een kwaliteitsgids opstellen voor de nodige voorzieningen om een schoolstraat in te richten en om een goede schoolomgeving te voorzien. Het doel hiervan is de gemeentes, de studiebureaus en de schooldirecties duidelijke richtlijnen te geven voor de uitvoering van hun schoolstraatproject.

Deze werkzaamheden zullen in nauwe samenwerking met Brussel Mobiliteit gebeuren.

7. De ontwikkeling van een structuur voor sociale economie

Uit de kwaliteitsstudie bleek dat verschillende soorten acties kunnen worden ondernomen om de problemen te verhelpen en de kwaliteit van de gebouwen te verbeteren.

Soms volstaat het om sensibiliserings- of beheermaatregelen te nemen, bijvoorbeeld om de aandacht van de leerlingen te vestigen op de hygiëne in de toiletten.

Aan de andere kant zijn er bouw- of verbouwings-/renovatiewerken.

Vaak wordt de kwaliteit van de schoolgebouwen verbeterd door middel van onderhoudsacties, inrichtingswerken en kleine verbouwingen.

Jammer genoeg hebben de scholen vaak onvoldoende financiële en menselijke middelen om deze werken tot een goed einde te brengen.

In het kader van Strategie 2025 heeft de Regering de Dienst Scholen dan ook belast met de ontwikkeling van een netwerk voor sociale economie, waarmee de scholen renovatiewerken tegen een lagere prijs kunnen uitvoeren.

Deze grote uitdaging zal centraal staan bij het werk van de Dienst Scholen in de tweede helft van 2019.

8. Vaststellingen/aanbevelingen:

- Grote renovatiewerken zijn nodig voor de schoolgebouwen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het vastgoedpark van de scholen veroudert. De veiligheidsnormen worden niet altijd nageleefd.
- De Franstalige scholen hebben onvoldoende ICTO-middelen.
- Aangepaste schoolgebouwen, voorzieningen (ICTO, wetenschappen, turnen, ...) van hoge kwaliteit zijn bevorderlijk voor het welzijn en de pedagogische betrokkenheid van de jongeren en docenten.
- Gezien de groeiende schoolbevolking is het belangrijk om meer schoolplaatsen te voorzien. We moeten dan ook het sluiten van scholen en het schrappen van plaatsen voorkomen, meer bepaald door de kwaliteit van de gebouwen te verbeteren.
- De inrichtende machten, d.w.z. de schooldirecties, beschikken niet altijd over de juiste middelen om een renovatieproject te realiseren, door gebrek aan financiële en/of menselijke middelen.
- Via haar bevoegdheden op het vlak van energie, milieu, stadsvernieuwing, sport, informatica, werkgelegenheid en opleiding kan het Gewest meewerken aan een betere kwaliteit van de schoolvoorzieningen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De ontwikkeling van een sociale economie kan hierbij helpen. Zo zouden ook de doelstellingen voor S2025 gehaald kunnen worden.
- De verschillende communautaire, gewestelijke, gemeentelijke actoren en verenigingen staan te popelen om aan de kwaliteit van de schoolinstellingen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te werken.
- Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest moet haar sensibiliserings- en voorlichtingsinspanningen voortzetten via de terbeschikkingstelling van gidsen, om de verantwoordelijken van projecten te begeleiden bij de realisatie van hun investeringen.

V. HET “SCHOOLCONTRACT”

Het “Schoolcontract” is een nieuw, gewestelijk programma voor stadsvernieuwing, uitgevoerd door de Dienst Scholen van perspective.brussels.

Het “Schoolcontract” vindt zijn oorsprong in de twee teksten waarin de prioriteiten van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest tegen 2025 zijn vastgelegd, nl. Strategie 2025⁸ en het Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling.

Het “Schoolcontract” wil schoolinstellingen de mogelijkheid bieden om de kwaliteit van hun infrastructuur te verbeteren wat betreft comfort, veiligheid en gezelligheid, door onder goede omstandigheden de schoolvoorzieningen ter beschikking te stellen van een extern publiek.

Het “Schoolcontract” is dus een manier om synergieën te vinden en te creëren, om acties mogelijk te maken en te implementeren, zodat de school zich kan openstellen naar de stad toe en de openbare ruimten gezelliger worden.

1. De eerste Schoolcontracten:

In 2016 koos de Brusselse Regering 5 Brusselse scholen voor een proefproject rond het “Schoolcontract”.⁹

Het gaat om de volgende scholen:

- Koninklijk Atheneum Leonardo da Vinci;
- Basisschool Klavertje Vier;
- Centre scolaire des Dames de Marie-Haecht-Philomène-Limite;
- Gemeentelijke basisschool Arc-en-ciel;
- Lucerna College.

Een jaar later keurde de Brusselse Regering de programma’s van vier “Schoolcontracten” goed, nl. het “Schoolcontract Leonardo da Vinci”, het “Schoolcontract Klavertje Vier”, het “Schoolcontract Centre scolaire Dame de Marie & Ecole Arc-en-ciel”. Ook werd een budget van 6.120.000 euro toegekend voor de uitvoering van hun actie- en investeringsplannen¹⁰.

In 2018 keurde de Brusselse Regering de subsidiebesluiten en overeenkomsten voor de uitvoering van de Schoolcontracten Koninklijk Atheneum Leonardo da Vinci, Basisschool Klavertje Vier en Lucerna College goed.

⁸ Het Brussels onderwijsprogramma (doelstelling 6 - Pijler 2 van Strategie 2025) voorziet in het uitwerken van acties om **de schoolomgeving te verbeteren en de school open te stellen naar de buurt toe**. Deze acties moeten samen met de gemeenten en Gemeenschappen worden uitgewerkt.

Het GPDO van zijn kant wil, naast de bouw van nieuwe scholen, de aantrekkingskracht vergroten van scholen waar plaatsen beschikbaar zijn, maar die vandaag leeglopen, via het Schoolcontract. Hierbij is het de bedoeling om opnieuw te investeren in de schoolomgeving: **gezelligheid en veiligheid van de schoolomgeving** (investering in mobiliteit, groene ruimten, openbare verlichting, aanwezigheid van straathoekwerkers, gemeenschapswachten); **openstellen van de school naar de buurt toe** (toegankelijkheid van de schoolvoorzieningen buiten de lesuren door middel van gewestelijke cofinanciering van de sportvoorzieningen bijvoorbeeld).

⁹ Nota van 20/07/2016 - Lancering van “Schoolcontracten”

¹⁰ Nota Brusselse Regering van 08/11/2017 - “Schoolcontracten 2016 - 2017 - lancering van de operationele fase

In 2019 zal de concrete uitvoering van de projecten van start gaan. De eerste bestekken voor de opdrachten van de projectverantwoordelijken zullen worden gelanceerd, de coördinatoren voor de buurtscholen zijn al aangeworven. De eerste socio-economische acties gaan ook het daglicht zien.

In de loop van dit jaar zullen de subsidiebesluiten en overeenkomsten voor het “Schoolcontract Arc-en-Ciel & Centre Scolaire Dames de Marie” worden voorgelegd aan de Brusselse Regering.

2. Het “Schoolcontract”: een nieuwe manier om aan stadsvernieuwing te doen

De ervaringen die met de eerste “Schoolcontracten” werden opgedaan, bewezen het nut van de terugkerende ontwikkeling van dit nieuwe gewestelijke programma voor stadsvernieuwing.

Daarom ging de Regering in 2017 akkoord met de bestendiging van dit programma en belastte ze de Dienst Scholen met de voorstelling van een regelgevend kader.

De richtsnoeren voor “Schoolcontracten” zijn:

- Een in de tijd (5 jaar: 1 jaar om het basisprogramma uit te werken en 4 jaar om dit uit te voeren) en ruimte (schoolsite en omgeving) beperkt actieplan;
- Georganiseerd in twee fasen: een studiefase en een operationele fase;
- Een investerings- en actieprogramma met een maximumbudget van 2,5 miljoen euro per “Schoolcontract”;
- Het resultaat van een partnerschap tussen verschillende actoren (Inrichtende Machten, scholen, buurtverenigingen, beheerders van collectieve voorzieningen, gemeente, Gewest) en verscheidene overlegsessies met de inwoners, de gebruikers van de schoolinstelling.

In 2018 werkte de Dienst Scholen een voorontwerp van ordonnantie uit waarin het wettelijk kader voor de “Schoolcontracten” werd vastgelegd.

Op 6 december 2018 keurde de Brusselse Regering dan in eerste lezing het voorontwerp van ordonnantie voor “Schoolcontracten” goed.

Met deze tekst voegde de Brusselse Regering een nieuw instrument voor stadsvernieuwing toe aan haar beleid inzake ruimtelijke ordening, voor een betere integratie van de scholen in hun buurt.

3. Lancering van een nieuwe projectoproep in 2019:

Volgens het voorontwerp van ordonnantie moest de Regering om de twee jaar een oproep tot kandidaturen voor “Schoolcontracten” lanceren onder de inrichtende machten van de schoolinstellingen op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

In het 1ste semester van 2019 zal de Dienst Scholen dan ook een projectoproep voor kandidaturen voorleggen aan de Brusselse Regering, met het oog op de selectie van scholen voor de volgende twee reeksen van Schoolcontracten: reeks 1 – 2020/2024; reeks 2 -2021/2025.

De Regering heeft de beslissing genomen om een budget van 5 miljoen euro te voorzien per reeks van “Schoolcontracten”.

4. Vaststellingen en aanbevelingen

- Dit nieuwe beleid inzake stadsvernieuwing kan op veel enthousiasme en belangstelling rekenen bij de actoren en begunstigden.
- De school is een referentiepunt in de wijk. Dankzij het "Schoolcontract" zullen de schoolinstellingen zich kunnen openstellen naar de buurt toe.
- De eerste Schoolcontracten zullen aflopen binnen 4 jaar. Dan kunnen we de precieze impact van dit beleid op plaatselijk niveau bepalen.
- Gelet op de bestaande verschillen tussen scholen is het belangrijk om de acties van de Schoolcontracten te concentreren in de scholen die vandaag de grootste moeilijkheden kennen.
- Zoals blijkt uit de studie van de Koning Boudewijnstichting rond armoede en deprivatie bij kinderen in België, kan de integratie van de school in de lokale netten en partnerschappen helpen om deprivatie bij kinderen te bestrijden. De school en haar omgeving beschouwen als een plaats voor socio-economische activiteiten en samenhang is bevorderlijk voor de emancipatie van jongeren.

VI. BESTRIJDING VAN SCHOOLUITVAL

In de beslissingen van de Brusselse Regering van 20 juli 2016 en 27 april 2018 en de beslissingen van de Sociale Top van september 2017 zijn de opdrachten van de Dienst Scholen van perspective.brussels vastgelegd in verband met de bestrijding van schooluitval.

Zo werkt de Dienst Scholen rond 4 actiepijlers om te vermijden dat jongeren vroegtijdig de school verlaten:

1. Expertisecentrum tegen schooluitval

Op 20 juli 2016 besloot de Regering om *“binnen de Dienst Scholen de kennis inzake de bestrijding van schooluitval in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te bestendigen, zodat de verschillende instanties en de actoren voor de bestrijding van schooluitval op één plaats alle nuttige informatie over deze materie kunnen vinden voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest”*.

Om dit doel te bereiken **heeft de Dienst Scholen een website ontwikkeld:** <http://schoolinschakeling.brussels/>

Daar is een heleboel informatie te vinden over schooluitval: definities, indicatoren, overzicht van de actoren, lijst van projecten die door het Gewest worden ondersteund, pedagogische tools en documentatie, enz.

Zoals bij elke website kaderen de inhoud en updates ervan in een proces. Daarom evolueert de site voortdurend.

2. Gecoördineerde strategie voor de bestrijding van schooluitval en studie over schooluitval in het BHG

De Dienst Scholen van perspective.brussels werd belast met het ontwerp van een gecoördineerde strategie om schooluitval in het BHG te bestrijden.

Om deze opdracht tot een goed einde te brengen liet de Dienst Scholen zich begeleiden door de KUL (Centrum Leer en HIVA).

Op 26 april 2018 nam de Brusselse Regering akte van de gecoördineerde strategie voor de bestrijding van schooluitval, zoals voorgesteld door de Dienst Scholen.

De Minister-President bezorgde de tekst van de Strategie aan de Regeringen van de Federatie Wallonië-Brussel en de Vlaamse Gemeenschap, alsook aan de Colleges van de Franse gemeenschapscommissie en de Vlaamse gemeenschapscommissie. Nu is het de bedoeling om samen met hen de stuur- en uitvoeringsmodaliteiten hiervoor uit te werken.

3. Netwerk van actoren

De Brusselse Regering belastte de Dienst Scholen ook met de ontwikkeling van een netwerk van de verschillende actoren die zich bezighouden met schoolinschakeling in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Dit netwerk zal zich op verschillende niveaus situeren.

Dankzij de website <http://schoolinschakeling.brussels/> (van de Dienst Scholen) kunnen de verschillende actoren elkaar leren kennen en banden aanknopen.

De Dienst Scholen gaat ook uitwisselingsdagen organiseren rond thema's die verband houden met schoolinschakeling. Deze ontmoetingen zullen de verschillende actoren op het terrein in staat stellen om elkaar te ontmoeten, ervaringen uit te wisselen en nieuwe dynamieken toe te passen.

Naar het voorbeeld van het Expertisecomité "Scholen" gaat de Dienst Scholen ook een Expertisecomité "Schoolinschakeling" oprichten. Dit moet de besturen groeperen die zich bezighouden met schoolinschakeling in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en ervaringen uitwisselen over het door hen toegepaste beleid.

4. Het beheer van de gewestelijke tools

Het Gewest financiert honderden projecten rond schoolinschakeling via drie programma's: de pijler schooluitval van de plaatselijke preventie- en buurtplannen (Pijler SU-PPBP), het programma Preventie Schoolverzuim (PSV) en het programma voor begeleiding bij scholing en burgerzin bij kinderen en jongeren (PBSB).

In 2018 besloot de Brusselse Regering om deze programma's samen te brengen onder de vleugels van de Dienst Scholen.

Op 26 april 2018 keurde de Regering van het Brussels Gewest de hervorming van de gewestelijke tools voor de bestrijding van schooluitval goed.

De krachtlijnen van de voorgestelde hervorming zijn:

- De projectoproepen voor PSV, PBSB en de Pijler SU-PPBP zullen driejaarlijks worden gelanceerd (eventueel met een overgangperiode om de drie gewestelijke programma's op eenzelfde tijdlijn te brengen);
- Nieuwe rapporterings- en evaluatiemodaliteiten zullen worden voorzien, zodat de impact van de acties (op lokaal niveau) en programma's (op gewestelijk niveau) kan worden gemeten;
- De rol van de gemeenten als lokale referentieactor voor de bestrijding van schooluitval (implementatie van lokale coördinatie voor alle programma's) zal worden versterkt, net als de rol van de structuren die actief zijn op het grondgebied van het Brussels Gewest en die hiertoe werden opgericht.

Het algemene beheer van de regionale programma's wordt verzekerd door de Dienst Scholen van perspective.brussels, in overleg met de gemeentelijke schooldiensten voor preventie en de VGC, die de bestrijding van schooluitval en schoolverzuim in goede banen leidt (NL kant).

In de loop van 2018 lanceerde de Dienst Scholen de driejaarlijkse projectoproepen voor het PSV en de PBSB. Eind 2018 koos de Brusselse Regering de projecten.

Programma Preventie Schoolverzuim (PSV)

Dit programma werd in 2000 in het leven geroepen om schooluitval te bestrijden en om de wijken veiliger te maken.

Via deze financiering ondersteunt het Gewest de lagere en secundaire scholen van alle netten in de 19 gemeenten bij de strijd tegen falen op school, verzuim, geweld en overlast.

Op 27 april 2018 lanceerde de Dienst Scholen van perspective.brussels de PSV-projectoproep voor de periode september 2018-juni 2021.

In totaal werden er 439 dossiers ingediend. De aanvankelijk gevraagde, totale subsidie bedroeg 8,7 miljoen euro. Uiteindelijk werd voor de PSV-projecten een budget van 5.855.000 euro toegekend voor de periode 2018-2021.

Na de selectieprocedure (interne analyse bij de Dienst Scholen, organisatie van selectiecomités, uiteindelijke selectie door de Brusselse Regering) werden 384 PSV-projecten weerhouden (341 Franstalige en 43 Nederlandstalige PSV-projecten).

71% van de projecten is gericht op leerlingen van het basisonderwijs en 95% van de projecten betreft het gewone onderwijs (18 projecten in het buitengewoon onderwijs).

Begeleidingsactiviteiten voor scholing en burgerzin bij kinderen en jongeren (PBSB)

Dit regionale subsidieprogramma werd voor het eerst gelanceerd in 2017 om een tweeledig doel te realiseren: het collectieve schoolondersteuningsaanbod uitbreiden en een gepaste en doelgerichte

schoolondersteuning aanbieden aan kansarme kinderen en jongeren, die meer risico lopen op schooluitval. Deze begeleidingsactiviteiten voor scholing en burgerzin worden buiten de scholen georganiseerd door de vzw's. Bij de ondersteunde projecten worden de ouders, scholen, jongeren en lokale culturele, sociale, educatieve en jeugdhulppartners betrokken.

Op 25 juni 2018 lanceerde de Dienst Scholen van perspective.brussels de PBSB-projectoproep voor de periode 2019-2021.

In totaal werden er 112 dossiers ingediend in het kader van de PBSB-projectoproep. De oorspronkelijk gevraagde subsidie bedroeg in totaal 4,6 miljoen euro, tegenover een beschikbaar budget voor projectoproepen van 1,5 miljoen euro voor de periode 2019-2021.

Na de selectieprocedure (interne analyse bij de Dienst Scholen, organisatie van selectiecomités, uiteindelijke selectie door de Brusselse Regering) werden 58 PBSB-projecten weerhouden (57 Franstalige en 1 Nederlandstalig PBSB-project).

Plaatselijke preventie- en buurtplannen – Pijler schooluitval

Het Brusselse Gewest kent aan de 19 gemeenten subsidies toe om de veiligheid te verbeteren en het onveiligheidsgevoel in de wijken te bestrijden. Een van de vijf prioriteiten van de plaatselijke preventie- en buurtplannen is de strijd tegen schooluitval.

De interveniënten die langs deze weg worden gefinancierd, zijn extern aan de school: gemeentelijke preventiediensten van de scholen, straathoekwerkers, maatschappelijk werkers, buurtanimatoren, gemeenschapswachten, enz. Twee soorten acties worden ondernomen: acties met een individuele aanpak zoals een persoonlijk gesprek en acties met een collectieve aanpak zoals infosessies, animaties in de scholen en huiswerkscholen.

Vanaf 2020 zullen de aan dit beleid gespendeerde middelen worden overgeheveld van het budget van Brussel Preventie en Veiligheid (BPV) naar perspective.brussels.

2020 wordt een overgangsjaar, de gemeentelijke projecten rond schooluitval die in de periode 2015-2019 worden gefinancierd door BPV, zullen een jaar lang lopen.

In 2019 zal de Dienst Scholen zich bezighouden met de voorbereiding van een nieuwe projectoproep voor de gemeenten, om dit beleid te financieren.

Deze toekomstige projectoproep zal kaderen in de gecoördineerde regionale strategie voor de bestrijding van schooluitval.

5. Vaststellingen en aanbevelingen

- Schooluitval treft tal van jongeren en hun familie. Bijna 15% van de Brusselse jongeren verlaat de school zonder een diploma secundair onderwijs. En 28% van de Brusselse leerlingen hebben minstens twee jaar leerachterstand.
- Schooluitval is een complex fenomeen. De risicofactoren in verband met schooluitval hebben zowel te maken met regionale bevoegdheden als met communautaire bevoegdheden. De

oprichting van een regionaal centrum voor de bestrijding van schooluitval bij de Dienst Scholen is dan ook zinvol.

- Tal van actoren zijn betrokken bij de strijd tegen schooluitval in het BHG. Vandaag kennen al deze interveniënten elkaar niet of communiceren ze weinig tot niet met elkaar. De ontwikkeling van een gemeenschappelijke Strategie voor de bestrijding van schooluitval en de operationalisering hiervan, meer bepaald via een netwerk van actoren, is dan ook een prioriteit.
- De projecten voor de bestrijding van schooluitval moeten afgestemd worden op de realiteit van de kinderen en jongeren. Er is dus een lokale aanpak nodig, op maat van de betrokkenen. Een supralokale actie werkt enkel optimaal indien een strategische visie op het beleid, de coördinatie en de evaluatie van deze programma's wordt uitgewerkt. Daarom zijn de vzw's, de gemeenten en de VGC de bevoorrechte partners van de Dienst Scholen.
- We moeten het fenomeen meten en beter begrijpen om efficiëntere beleidslijnen uit te werken; de samenwerking tussen de 3 instituten voor de statistiek (BHG, FWB, Vlaamse Gemeenschap) wordt op punt gesteld en moet absoluut worden nagestreefd.
- We stellen vast dat er onvoldoende financiële middelen zijn om in de vraag te voorzien, zowel op het vlak van het PSV als op het vlak van het PBSB. De overheidsinvesteringen in de meest kansarmen moeten dus worden opgedreven en een evenwichtig territoriaal aanbod is nodig. Er is nood aan een betere integratie van de door de verschillende entiteiten uitgewerkte programma's. Indien mogelijk moeten extra budgetten worden voorzien.
- De vzw's die zich bezighouden met schoolondersteuning, willen de jongeren van het Nederlandstalig onderwijs schoolondersteuning kunnen aanbieden.
- Dat de Dienst Scholen de pijler schooluitval heeft opgenomen in de plaatselijke preventie- en buurtplannen, is een goede gelegenheid om enkele basisopdrachten vast te leggen voor de preventiediensten van de scholen. Ook moet het regionale budget de uitvoering van deze opdrachten in de 19 gemeenten mogelijk kunnen maken, met behoud van het huidige investeringspeil van de gemeenten.
- De ontwikkeling van een regelgevend kader zou het mogelijk moeten maken om het schoolinschakelingsbeleid te verankeren in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

VII. CONCLUSIES

Vijf jaar geleden riep het Gewest de functie van Schoolfacilitator in het leven, wegens de hoogdringendheid als gevolg van de demografische groei. Die moet nieuwe plaatsen bij de Brusselse scholen mogelijk maken, door projectverantwoordelijken te begeleiden.

Gelet op de belangrijke rol die scholen spelen op het vlak van stadsplanning en de socio-economische ontwikkeling van onze maatschappij, maar ook bij de toekomstige ontwikkeling van de Brusselse jongeren, heeft het Gewest besloten om het actieterrein uit te breiden en de Dienst Scholen op te richten.

Zoals blijkt uit het onderhavige verslag, heeft de Dienst Scholen de voorbije vijf jaar tal van werken uitgevoerd. Of het nu om monitoring, werken aan de kwaliteit van de voorzieningen, het schoolcontract, werken aan schoolinschakeling gaat, alle acties konden op bijval rekenen van de verschillende betrokken actoren, met name de Gemeenschappen.

De uitdagingen in verband met de demografische groei blijven bestaan in 2019. We moeten projecten realiseren om plaatsen te voorzien in de Brusselse scholen, we moeten gekwalificeerde leerkrachten aanwerven om de jongeren te onderwijzen.

Naast het creëren van plaatsen wordt de uitdaging in verband met de renovatie van de bestaande gebouwen almaar groter. De komende jaren zijn investeringen nodig om de kwaliteit van de schoolgebouwen te handhaven en verbeteren.

De dichtheid van de gebouwen, gekoppeld aan de toename van de bevolking in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, zet de collectieve voorzieningen onder druk. De schoolinfrastructuur is een opportuniteit om in Brussel meer plekken te voorzien voor sport, recreatie en cultuur. Het Schoolcontract is een tool voor stadsvernieuwing waarmee de school kan worden opengesteld voor de wijk.

De school is een fantastisch emancipatiemiddel. Toch verlaten veel jongeren in het Brussels Gewest de school zonder een diploma. De inspanningen van de Dienst Scholen op het vlak van schoolinschakeling zijn hierbij van essentieel belang en moeten worden voortgezet.

De acties van de Dienst Scholen hebben dus hun nut bewezen. In samenwerking met de gemeenschappen, de gemeenschapscommissies, de verschillende actoren in het onderwijs, de gemeenten, met respect voor de bevoegdheden van elk van hen, is gebleken dat ze productief zijn.

De bevindingen en aanbevelingen van de Dienst Scholen worden opgenomen in elk hoofdstuk van dit document.

In overeenstemming met de wens van de Brusselse regering in het Brusselse onderwijsprogramma (S2025) stelt de Dienst Scholen voor om een samenwerkingsovereenkomst met de twee Gemeenschappen te sluiten ter ondersteuning van de initiatieven die in Brussel op onderwijsgebied worden genomen om de sociale vooruitgang van jongeren in Brussel te bevorderen.